ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ФАХОВИЙ БІЗНЕС-КОЛЕДЖ РІК ЗАСНУВАННЯ - 1966

Відділення бакалаврської підготовки

кафедра фінансового моніторингу та підприємництва

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	Господарське право та господарський процес/ Commercial Law and Economic Process
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D 1 Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і аудит
Семестр	3
Курс	1 рік 10 місяців (зі скороченим терміном навчання на базі ОКР фаховий молодший бакалавр) 2 роки 10 місяців (повний термін навчання)
Анотація курсу	**Метою курсу є:** формування системи знань з правових питань щодо господарських правовідносин, правового статусу суб'єктів господарювання та порядку вирішення господарських суперечок. **Предметом вивчення є:** вивчення суспільних відносин в сфері господарської діяльності та особливостей порядку вирішення господарських спорів. **Завданнями вивчення курсу є:** формування у здобувачів системи науково-теоретичних і практичних знань; вивчення системи чинного господарського законодавства; ознайомлення з нормативно-правовими документами зі спеціальності; виконання процесуальних дій, пов'язаних з виконанням господарських правовідносин.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/my/
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Кузнецова Людмила Валеріївна Канали комунікацій СДН «Moodle»: повідомлення в чаті ел.пошта: lyudmilamarinich7@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітньо-професійна програма	http://csbc.edu.ua/programs.php
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК12, Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності

	громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичнійдіяльності суб'єктів господарювання. СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування. СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
Перелік програмних результатів навчання	ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності. ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. ПР22. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3 Кількість лекційних годин – 14 Кількість практичних занять – 16 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 60 Форма підсумкового контролю – залік
Методи навчання	Тематичні лекції, вирішення ситуаційних завдань, самонавчання через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle та рекомендованої літератури, джерел.
Зміст дисципліни	
Тема 1. Предмет, метод, система і джерела господарського права	Господарська діяльність як предмет господарського права. Поняття господарської діяльності. Поняття господарської комерційної діяльності (підприємництва). Принципи господарського права. Конституційні та загальні принципи господарювання. Принципи

	підприємницької діяльності. Методи господарсько-правового регулювання. Поняття джерела (форми) господарського права. Поняття і значення господарських правовідносин.
Тема 2. Загальні положення про суб'єктів господарського права	Поняття суб'єкта господарського права. Ознаки суб'єктів господарювання. Господарська правосуб'єктність та господарська компетенція. Класифікація суб'єктів господарського права за обсягом і змістом господарської правосуб'єктності. Господарські організації. Поняття та ознаки юридичної особи. Підприємництво та його ознаки. Некомерційна господарська діяльність. Утворення суб'єкта господарювання. Припинення діяльності суб'єкта господарювання.
Тема 3. Суб'єкти основної ланки господарювання	Ознаки суб'єктів основної ланки господарювання. Поняття підприємства. Законодавство про підприємства. Класифікація підприємств за різними критеріями. Поняття фізичної особи-підприємця. Набуття статусу підприємця. Основні права та обов'язки фізичної особи-підприємця. Припинення діяльності фізичної особи-підприємця.
Тема 4. Загальні засади майнових відносин у сфері господарювання	Поняття правового режиму майна господарських організацій. Види правових режимів майна. Загальна характеристика основних правових режимів майна у сфері господарювання. Право власності в Україні. Право господарського відання та оперативного управління. Право промислової власності в господарських відносинах. Корпоративні права у сфері господарювання. Використання природних ресурсів у сфері господарювання. Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності. Цінні папери у господарській діяльності.
Тема 5. Правові засади захисту економічної конкуренції	Поняття конкуренції. Економічна конкуренція. Недобросовісна конкуренція. Антимонопольно-конкурентне законодавство. Антимонопольно-конкурентна політика. Антимонопольний комітет України та його територіальні управління. Монопольне становище суб'єкта господарювання та його обмеження. Природні монополії. Антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Поняття недобросовісної конкуренції.
Тема 6. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання	Поняття відповідальності за правопорушення у сфері господарювання. Суб'єкти господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько- правової відповідальності. Вина при порушенні господарських зобов'язань. Функції господарсько-правової відповідальності. Ознаки господарсько- правової відповідальності. Принципи господарсько-правової відповідальності. Види господарської відповідальності. Штрафні та оперативно-господарські санкції. Адміністративно-господарські санкції.

Тема 7. Юрисдикція господарського суду. Позов у господарському процесі	Поняття спору (правового спору). Види спорів. Поняття та критерії визначення юрисдикції (підвідомчості). • Поняття та критерії визначення підсудності. Юрисдикція (підвідомчість) справ судам України. Види підсудності. Розмежування юрисдикції (підвідомчості) та підсудності справ. Позовна форма захисту прав у господарському суді. Право на позов. Поняття і елементи позову. Порядок подання позову в судовому процесі. Позовна заява, її форма і зміст. Ціна позову. Документи, що додаються до позовної заяви. Об'єднання позовних вимог. Відзив на позовну заяву. Його форма і зміст. Процесуально-правові наслідки порушення порядку подання позову. Підстави відмови в прийнятті позовної заяви. Повернення позовної заяви. Зустрічний позов: поняття, мета, умови, порядок подання.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об’єктивних причин студент може отримати індивідуальний графік навчання за погодженням із керівником курсу, завідувачем кафедри та завідувачем відділення.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ШІ	Використання ШІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ШІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ШІ.
Підсумковий контроль	Залік у кінці семестру за результатами поточної успішності (у формі підсумкового модульного контролю).

Система оцінювання

Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на **поточний контроль** та **семестровий контроль**.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.

Підсумковий контроль

Залік (у формі підсумкового модульного контролю)

Розрахунок підсумкової оцінки

Для предметів із заліком: Підсумкова оцінка базується виключно на балах, накопичених протягом семестру (**S**). Ваговий коефіцієнт у цьому випадку становить **1**.

Формула: O=S×1

Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Усні відповіді за темами 7 до 5 балів	35
Модульні контрольні (2 к.р. до 15 балів)	30
Творче завдання	20
Індивідуальна самостійна робота (реферат)	15
Разом	**100**

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної

Критерії оцінювання усних відповідей:

5 б. Знання є глибокими, міцними, системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

4 б. Студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь учня правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень

3 б. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності

2 б. Відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення;

1 б. Відповідь неконкретна, студент орієнтується лише в деяких поняттях предмету

Критерії модульних робіт

13-15 б. Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів.

10-12 б. Повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

6-9 б. повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

3-5 б. студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

1-2 б. не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Критерії оцінювання творчих робіт

20- 30 б. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю

10-19 б. Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне поглиблення та розуміння теми; притягує увагу аудиторії.

1-9 б. Проект сфокусований на темі, але не висвітлює її. Наявна певна організаційна структура, але вона не явна з показу. Можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але вони не значні.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Бали	Зміст
90-100 відмінно	**Бездоганна підготовка в широкому контексті.** Здобувач виявляє глибокі, системні знання навчального матеріалу, вільно орієнтується в першоджерелах та додатковій літературі, демонструє творчий підхід, аналітичне мислення та здатність застосовувати набуті компетентності в нестандартних ситуаціях.
80-89 дуже добре	**Повні знання, міцні вміння.** Здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, впевнено застосовує практичні навички, вільно виконує передбачені програмою завдання, проте припускається несуттєвих неточностей або незначних помилок при викладенні окремих питань
70-79 добре	**Хороші знання та вміння.** Здобувач грамотно та по суті викладає матеріал, демонструє достатній рівень засвоєння практичних навичок, але припускається деяких неточностей у формулюваннях або має невеликі труднощі під час самостійного виконання складних завдань.
65-69 задовільно	**Задовільні знання, стереотипні вміння.** Здобувач знає основний навчальний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання, вирішує завдання за готовим алгоритмом (шаблоном), проте має прогалини в деталях та припускається помилок при самостійних висновках.
60-64 достатньо	**Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах.** Здобувач демонструє засвоєння лише базового рівня матеріалу, спроможний виконувати лише найпростіші завдання в стандартних (знайомих) умовах під керівництвом викладача.
35-59 незадовільно	**Слабкі знання, відсутність вмінь.** Здобувач володіє лише фрагментарними знаннями, не здатний системно викласти матеріал чи застосувати вміння на практиці. Потрібне повторне складання (перескладання) для досягнення мінімального рівня.
1-34 незадовільно	**Необхідний повторний курс.** Здобувач демонструє повну відсутність необхідних знань та вмінь, що унеможливлює складання заборгованості без повторного вивчення навчальної дисципліни

Список рекомендованих джерел

Основна література

1.Господарське право: підручник / О. П. Подцерковний, В. Г. Олюха, О. О. Квасніцька [та ін.] ; за ред. О. П. Подцерковного. 4-те вид., доп. і перероб. Одеса: Фенікс, 2024. 584 с.

2. Господарське право: підручник / [М. І. Кучерявенко, О. П. Подцерковний та ін.]; за ред. М. І. Кучерявенка. - 3-є вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 528 с

3.Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. Одеса, 2021. 166 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352

4.Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник / др юрид. наук, проф. Б. В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с. URL: https://hozpravoreposit.kyiv.ua/handle/765432198/136

5.Мелих Л.В. Господарський процес України: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 316 с.

6.Господарський процес: підручник / О. П. Світличний. - 2 вид., перероб. і доп. Київ: НУБіП України, 2023. - 342 с.

Додаткові джерела

1. Господарське право (загальна частина): курс лекцій / О. М. Вінник. К. : Вид-во Ліра-К, 2020. 240 с.

2.Цивільне право (загальна частина). Курс лекцій: навч. посіб. / за редак. І.Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 448.

3.Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник / д-р юрид. наук, проф. Б. В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с. URL: https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/136/Derevyanko_posibnik_2021.pdf?sequence=1&isAll owed=y

4.Господарський процес: підручник. / Світличний О. П. – Вид. 2, перероб. і доп. – Київ: НУБіП України, 2018. – 342 с.

Нормативно-правові документи

1.Конституція України від 28.06.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/ 254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text

2.Бюджетний кодекс України від 01.01.2011 року № 2456-VI. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text

3.Господарський процесуальний кодекс України: Закон України у редакції від 03 жовтня 2017 р. № 2147-VIII// Відомості Верховної Ради України. 2017. № 48. Ст. 436.

4.Кодекс торговельного мореплавства України : Закон України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1995, №№ 47, 48, 49, 50, 51, 52, ст. 349.

5.Кодекс України з процедури банкрутства: Закон України від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19

6.Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень в редакції від 07.07.2006. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/ show/995_070 8. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах: Гаазька конференція від 15.11.1965 р. // URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_890

7.Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text

8.Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17

9.Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text

10.Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text

11.Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 № 4002-XII/ URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=4002-12

12.Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545. 21. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgibin/laws/main.cgi?nreg=1701-15

13.Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 року № 222-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text

15.Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 р. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 25. Ст. 195. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14

16.Про стандартизацію: Закон України від 5 червня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 31. Ст. 1058. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18

17.Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 19-20. Ст. 190. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17

18.Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. Відомості Верховної Ради України. 2005 № 48. Ст. 483. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15

19. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 5. Ст. 35. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15

20.Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15 березня 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 34. Ст. 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15

21.Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21 вересня 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 46. Ст. 456. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16

22.Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80

23.Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності: Закон України від 3 березня 1998 р. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 34. Ст. 228. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/147/98- %D0%B2%D1%80

24.Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17 червня 2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 34. Ст. 1167. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18

25.Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12 липня 2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 47. Ст. 251. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658- 14

26.Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. Ст. 524. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17

27.Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 вересня 1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 44. Ст. 391. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-14

28.Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 року № 2210-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14

29.Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року № 1023-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12

30.Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text

31.Про антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 року № 3659-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text

32.Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text

33.Цивільний кодекс України 16.01.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text.

34.Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618- IV / Верховна Рада України. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15.

Інтернет ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://www.rada.gov.ua.

2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua